

การพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลชนสมบุรณ์ อำเภอนองมวง จังหวัดลพบุรี Development of the COVID-19 vaccine service in the 608 population Chonsomboon Health Promoting Hospital Nongmuang District Lopburi Province

ดิสพล แจ่มจันทร์

Dissapol Chamchan

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 สระบุรี

Office of Disease Prevention and Control, Region 4 Saraburi

Received : October 12, 2022 Revised : November 9, 2022 Accepted : December 16, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลชนสมบุรณ์ อำเภอนองมวง จังหวัดลพบุรี” เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์และการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 2) เพื่อพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ใหม่ และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างรูปแบบการดำเนินงานแบบเดิมและแบบใหม่ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนกลุ่ม 608 จำนวน 531 คน โดยดำเนินการศึกษาระหว่างวันที่ 30 มิ.ย.2564-31 มีนาคม 2565 ศึกษาข้อมูลจากการติดตามการฉีดวัคซีนโควิด 19 จากทะเบียนการติดตามการฉีดวัคซีนโควิด 19 และรายงานลพบุรีพร้อม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนและร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า ร้อยละของการฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.97 เป็นร้อยละ 84.42 รูปแบบการพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ที่เหมาะสมกับพื้นที่ คือ 1. ด้านหลักการรูปแบบ ได้แก่ มีกิจกรรมให้ความรู้วิเคราะห์ความเสี่ยง และปัญหาของการณรงค์การฉีดวัคซีน วางแผนการแก้ปัญหาโดยชุมชน และการติดตามอย่างต่อเนื่อง 2. ด้านโครงสร้างของรูปแบบเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่ม 608 และองค์กร ชุมชน ในการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมหาแนวทางแก้ไข องค์กรในชุมชนร่วมดำเนินการตามภารกิจขององค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และ การดำเนินการเป็นไปตามแนวทาง ของกระทรวงสาธารณสุข 3.ด้านวิธีการนำรูปแบบไปดำเนินการ โดยการทำงานแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนได้อีกด้วย ข้อเสนอแนะ คือ การให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ต้องมีการสร้างความเข้าใจ ติดตามผลและวิเคราะห์ผลอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายการฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ที่ร้อยละ 80.00 ได้ เมื่อประชาชนมีความสนใจและฉีดวัคซีนโควิด 19 เพิ่มขึ้น จะทำให้ลดจำนวนผู้ป่วยหนักและผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 ได้ และควรนำการพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ไปขยายผลและประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

คำสำคัญ : วัคซีนโควิด 19, ประชาชนกลุ่ม 608, การทำงานแบบมีส่วนร่วม

Abstract

A research study on “Development of the COVID-19 vaccine service in the 608 population Chonsomboon Health Promoting Hospital Nongmuang District Lopburi Province” is a research and development (Research & Development) with the objectives of 1) to study the situation and the implementation of the COVID-19 vaccine service. in the group of people 608 2) to develop the implementation of the COVID-19 vaccine service 3) to study the effectiveness of the development of the COVID-19 vaccine service implementation among the 608 population, a sample group used in The research is a group of 531 people, 608, who conducted the study between 30 June 2021 – 31 March 2022, studying data from the COVID-19 vaccination follow-up from the COVID-19 vaccination tracking register and reports. Lopburi ready Statistics used to analyze descriptive data were number and percentage. The results showed that the percentage of COVID-19 vaccination among the 608 group increased from 35.97% to 84.42%. COVID-19 that is suitable for the area are : risk analysis and the problem of vaccination campaigns Community-Based Problem Solving Plan 2. The structure of the model is a participatory work of the 608 group of people and community organizations in problem analysis. together to find a solution Organizations in the community participate in the mission of the organizations involved. and proceed according to the guidelines of the Ministry of Public Health 3. The method of implementing the model By working as a participant is an approach that can be applied in other operations. To monitor the health of the people as well. A recommendation is to provide a COVID-19 vaccine service. In people group 608, understanding must be created. Follow up and analyze the results continuously. Therefore, it will be able to achieve the goal of vaccination against COVID-19. In people group 608 at 80.00 percent, when more people are interested in and vaccination against COVID-19, it will reduce the number of severe cases and deaths from COVID-19 and should lead to the development of a model Providing a vaccine against COVID-19 In people group 608 to expand the results and apply in other areas.

Keywords : COVID-19 vaccine, people in group 608, participatory work

บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ซาร์ส-โควี-2 (SARS-CoV-2) ในประเทศไทยระยะที่ 3 (Phase 3) ช่วงเริ่มต้นในเดือนเมษายน 2564 ซึ่งจากการคำนวณและประเมินทางระบาดวิทยาพบว่าอยู่ในสถานการณ์ที่น่ากังวลไม่น้อย ถึงแม้ว่าประเทศไทย มีความพยายามในการควบคุมโรค โดยการตรวจจับผู้ป่วยให้ได้อย่างรวดเร็ว แยกโรค และติดตามผู้สัมผัสผู้ป่วยทุกราย ทำให้การระบาดยังอยู่ในวงจำกัดในระยะที่ผ่านมา (Phase

2) Ministry of Public Health, Department of Disease Control⁽¹⁾ โดยสิ่งที่เป็นความหวังของประชาชนในขณะนี้คือ วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือเรียกสั้น ๆ ว่า วัคซีนโควิด 19 นั้น ประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาวัคซีนดังกล่าว แต่ก็ยังเป็นที่กังวลถึงการได้รับการฉีดวัคซีนของประชาชนทั้งในเรื่องความปลอดภัยและจำนวนผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับนานาประเทศ หรือแม้แต่ในกลุ่มสมาชิกประเทศอาเซียนเองประเทศไทยก็ยังอยู่ใน

อันดับเกือบร้อยละ Ministry of Higher Education⁽²⁾ โดยมีจำนวนการฉีดเข็มที่ 1 จำนวน 6,910,169 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 โดยเป็นอันดับ 7 ของกลุ่มสมาชิกประเทศอาเซียนที่ได้รับการฉีดวัคซีน

ดังนั้น ก็ควรดำเนินการหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพดังมีข้อเสนอหรือประเด็นที่น่าสนใจในการจัดหาวัคซีนสำหรับประชาชน โดยกลุ่มประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะเป็นอันตรายจากการติดเชื้อโควิด 19 คือประชาชนกลุ่ม 608 อันประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้สูงอายุมีอายุ 60 ปีขึ้นไป 2) ผู้มีโรคประจำตัวในกลุ่ม 7 โรคประจำตัว ได้แก่ โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตวายเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคอ้วน โรคเบาหวานและ 3) คือกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งยังมีอัตราการฉีดเป็นจำนวนน้อย จึงมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนกลุ่ม 608 มาเข้ารับการฉีดวัคซีนโควิด 19 เพื่อลดอัตราการป่วยหนักและเสียชีวิต โดยมีเป้าหมายการฉีดวัคซีนถึงร้อยละ 80.00

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขอนแก่นได้รับแจ้งมติฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 พบว่า ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564 มีผู้เข้ารับการฉีดวัคซีนครบ 2 เข็มเพียง 191 คน คิดเป็นร้อยละ 35.97⁽³⁾ ซึ่งยังห่างไกลจากเป้าหมายร้อยละ 80.00 อีกมาก จึงเล็งเห็นว่าการดำเนินงานให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ที่ผ่านมานั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงได้มีแนวทางในการพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 โดยการวิเคราะห์หาข้อบกพร่องของการดำเนินงานที่ผ่านมาและหาแนวทางในการแก้ไขเน้นให้ความรู้และความจำเป็นในการเข้ารับการฉีดวัคซีนมากขึ้น การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ และการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อบรรลุเป้า

หมายการฉีดวัคซีนโควิด 19 ของประชาชนกลุ่ม 608 ที่ร้อยละ 80.00 อันจะทำให้ลดจำนวนผู้ป่วยหนักและผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด 19

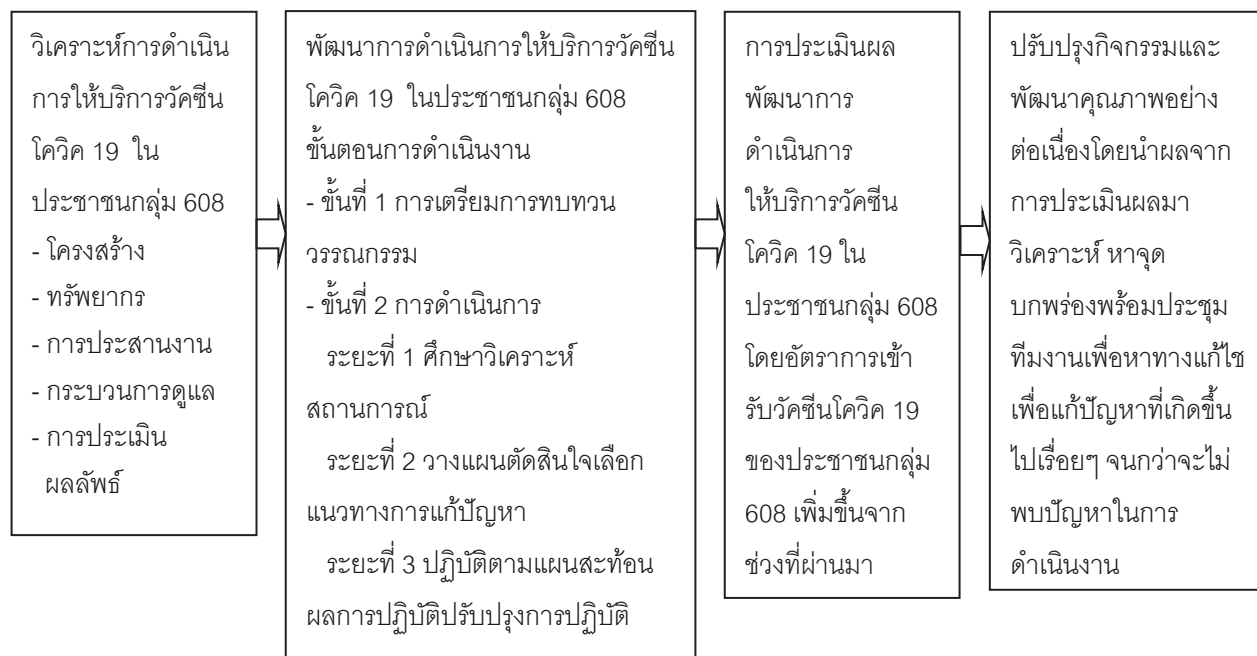
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 รูปแบบเดิม ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ในรูปแบบใหม่ และเปรียบเทียบกับดำเนินการในรูปแบบเดิม
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 สำหรับการดูแลให้บริการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608 โดยวัดจากผลการเข้ารับการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608

วัสดุและวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development : R&D) เพื่อพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 โดยผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 1.การทำความเข้าใจกับเครือข่ายและประชาชนกลุ่ม 608 2.การพัฒนาเครือข่ายและประชาชนกลุ่ม 608 3.นำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน 4.การวิเคราะห์การดำเนินงาน 5.การติดตามประเมินและแก้ไขปัญหาที่พบ 6.การพัฒนาการดำเนินงาน 7.การสรุปผลการดำเนินงาน โดยนำแนวคิดวงจรพัฒนาของเดมมิง (Deming cycle) ได้กรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. วิเคราะห์การดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 จากการประชุมร่วมกับกลุ่มภาคีเครือข่ายและสหวิชาชีพ ได้แก่ ผู้นำชุมชน อสม. พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทั้งในด้าน โครงสร้าง ทรัพยากร การประสานงาน กระบวนการดูแลและการประเมินผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประยุกต์ในการพัฒนารูปแบบใหม่

2. พัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608

ขั้นที่ 1 เตรียมการพบทวนวรรณกรรม โดยการศึกษาค้นคว้าบทความงานวิจัยที่มีรูปแบบการดำเนินงานในการพัฒนาการรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การให้บริการวัคซีนต่าง ๆ เพื่อนำส่วนที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ รวบรวมขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนารูปแบบ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการ

ระยะที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์รูปแบบเดิมของการดำเนินงานการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาจุดหรือประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งศึกษาวรรณกรรม ทั้งทฤษฎี หลักการ นโยบาย แผนงาน แนวทางการดำเนินงาน โครงสร้าง ทรัพยากร การประสานงาน กระบวนการดูแลและการประเมินผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประยุกต์ในการพัฒนารูปแบบใหม่

ระยะที่ 2 วางแผนตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขอนแก่น พบว่า การดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เกิดจากประชาชนสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19 ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่มี

ประสิทธิภาพ และระบบการติดตามกลุ่มเป้าหมายให้มารับบริการฉีดวัคซีนไม่ครอบคลุม จึงคิดค้นแนวทางดำเนินการแบบใหม่เพื่อแก้ปัญหา

ระยะที่ 3 ปฏิบัติตามแผนสะท้อนผลการปฏิบัติปรับปรุงการปฏิบัติ คือ

1) ประสานงานกับทีมภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุข

2) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์หลายรูปแบบ ทั้ง แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนกลุ่ม 608

3) ทำความเข้าใจกับเครือข่ายและประชาชนกลุ่ม 608 โดยประชุมชี้แจงการดำเนินงานพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ให้แก่องค์กรในชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานควบคุมโรคติดต่อ จำนวน 2 คน อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 77 คน และ ประชาชนกลุ่ม 608 เพื่อให้องค์กรในชุมชนทราบ โดยนำเสนอสถานการณ์การฉีดวัคซีนโควิด 19 วิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา หาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานให้มีแนวทางการดำเนินงาน หลักการและความจำเป็นในการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม และหน้าที่ของแต่ละองค์กรในการสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้แต่ละองค์กรร่วมวางแผนการดำเนินงาน

4) ลงความเห็นร่วมกันให้ ภาคีเครือข่าย อันประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล และอสม.ควรเป็นแบบอย่าง โดยเข้ารับการฉีดวัคซีนทุกคนและทำป้ายประชาสัมพันธ์ การฉีดวัคซีนของผู้นำชุมชนติดไว้ที่จุดประชาสัมพันธ์ ในทุกหมู่บ้าน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการเข้ารับการฉีดวัคซีนให้กับประชาชน

5) ออกประชาสัมพันธ์ พื้นที่เชิงรุกในหมู่บ้านต่างๆ ครอบคลุมหมู่บ้าน ให้ความรู้ ปรับทัศนคติต่อการรับวัคซีนโควิด 19 พร้อมทั้งเชิญชวน แจกแผ่นพับ ติดป้ายประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาเข้ารับการฉีดวัคซีนโควิด 19

6) จัดทำทะเบียนโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยเมื่อก่อนไม่ได้มีการบันทึกไว้ จึงทำให้ไม่ทราบรายชื่อของผู้ที่รับการฉีดวัคซีนและยังไม่ได้รับการฉีด ทำให้ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้อง

7) อบต.ขอนแก่นและผู้นำชุมชนจัดหารถรับ-ส่ง ผู้ต้องการเข้ารับการฉีดวัคซีนที่ไม่มีรถ ไม่สะดวกในการเดินทางไปรับวัคซีนโควิด 19 ที่โรงพยาบาลหนองม่วง

3. การประเมินผลพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 โดยการเปรียบเทียบอัตราการเข้ารับวัคซีนโควิด 19 ของประชาชนกลุ่ม 608 ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

4. ปรับปรุงกิจกรรมและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยเมื่อดำเนินการออกดูแลให้ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนกลุ่ม 608 พร้อมนำผลการฉีดวัคซีนบันทึกลงในทะเบียนโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทำการคืนข้อมูลให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน จากนั้นเจ้าหน้าที่และ อสม. ร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ระบุประชาชนกลุ่ม 608 ที่ยังไม่เข้ารับการฉีดวัคซีน โดยนำผลจากการประเมินผลมาวิเคราะห์ หาจุดบกพร่องพร้อมหาทางแก้ไขโดยการสนับสนุนขององค์กรในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นไปเรื่อยๆ จนกว่าจะไม่พบปัญหาในการดำเนินงาน

เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลจากทะเบียนการติดตามการฉีดวัคซีนโควิด 19 ของ รพ.สต.ขอนแก่น เกี่ยวกับประวัติการรับวัคซีน

2. ผลการฉีดวัคซีนโควิด 19 จากกระบบรายงานลพบุรีพร้อม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยวัดจากจำนวนและร้อยละของการเข้ารับการรักษาโรคโควิด-19 ของประชาชนกลุ่ม 608 และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการสัมภาษณ์และการสนทนาโดยกระทำไปพร้อม ๆ กับการดำเนินการ มีการติดตามผลการนำไปใช้ทุกเดือน

ผลการศึกษา

1. สถานการณ์และการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 รูปแบบเดิมพบว่า ระบบงาน/วิธีการ มีจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. จุดเด่น คือ

1.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608

1.2 เจ้าหน้าที่มีความตั้งใจดำเนินงานการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608

1.3 องค์กรในชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี

1.4 มีทรัพยากรในการดำเนินงานการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 อย่างเพียงพอ

2. จุดด้อย คือ

2.1 ขาดการวิเคราะห์สถานการณ์

2.2 องค์กรในชุมชนขาดความเข้าใจในการดำเนินงาน ต้องรอเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

2.3 การดำเนินงานขาดการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์

2.4 มีเครื่องมือในการดำเนินงานไม่เหมาะสม

2.5 ไม่มีการคืนข้อมูลให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อไปปรับปรุงการดำเนินการ

3. สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ

3.1 ควรมีการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินการ

3.2 สร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานและพัฒนาศักยภาพองค์กรในชุมชน

3.3 จัดหาเครื่องมือที่ง่ายต่อการดำเนินงานและเหมาะสมกับบริบทในการทำงานของพื้นที่

3.4 คืนข้อมูลให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

3.5 สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในการดำเนินงานในพื้นที่

2. รูปแบบการพัฒนาการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ของ รพสต.ขอนแก่น ในรูปแบบใหม่ และเปรียบเทียบกับการดำเนินการในรูปแบบเดิม

รูปแบบการพัฒนาระยะที่ 1 (เมษายน 2564)

1. การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินงานทำดังนี้

1.1 ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานพร้อมให้ความรู้เพื่อให้องค์กรในชุมชน ประชาชนกลุ่ม 608 รับทราบแนวทางการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 และหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานได้สนับสนุนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 นำเสนอสถานการณ์วิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงาน

1.3 จัดหาเครื่องมือในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ซึ่งง่ายต่อการให้ความรู้ในการดำเนินงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1.4.จัดทำทะเบียนโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ทราบรายชื่อของผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนและยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน สามารถประชาสัมพันธ์กลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้อง

2. การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำดังนี้

2.1 อาสาสมัครสาธารณสุขดำเนินการออกดูแลให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมสำรวจข้อมูลการเข้ารับวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608 เพื่อเก็บผลไปบันทึก

2.2 เมื่อดำเนินการออกดูแลให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนกลุ่ม 608 เก็บผลการรับการฉีดวัคซีนไปบันทึกเป็นรายเดือนเรียบร้อยแล้ว ทำการคืนข้อมูลให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน จากนั้นเจ้าหน้าที่และ อสม. ร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน ระบุประชาชนกลุ่ม 608 ที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน หาสาเหตุปัญหา พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไข โดยการสนับสนุนขององค์กรในชุมชน

2.3 ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

3. การสรุปผลการดำเนินงานจากจำนวนประชาชนกลุ่ม 608 เข้ารับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ในแต่ละเดือน

4. การควบคุมและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการติดตามผลการดำเนินงานทุกเดือน

รูปแบบการพัฒนา ระยะที่ 2 (ตุลาคม 2564)

โดยได้ผ่านการทดลองใช้จริงแล้ว มีลักษณะที่โดดเด่น และ ดี สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านหลักการของรูปแบบ ได้แก่

1.1 กิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนกลุ่ม 608 เพื่อติดตามผลการเข้ารับการฉีดวัคซีน

1.2 หาความเสี่ยงการดำเนินการรณรงค์ฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

1.3 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรณรงค์ฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

1.4 แก้ไขปัญหาโดยองค์กรในชุมชน

1.5 ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านโครงสร้างของรูปแบบ ได้แก่

2.1 ใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน เนื่องจากสามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินการรณรงค์ฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ได้มากขึ้น

2.2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและร่วมหาแนวทางการแก้ไข

2.3 องค์กรในชุมชนร่วมดำเนินการตามภารกิจขององค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.4 การดำเนินเป็นไปตามแนวทาง ของกระทรวงสาธารณสุข

3. ด้านวิธีการนำรูปแบบไปดำเนินการ ได้แก่

3.1 การทำงานแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินงานอื่นๆ เพื่อเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนได้อีกด้วย

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการให้บริการวัคซีนโควิด 19 รูปแบบเดิม กับการให้บริการวัคซีนโควิด 19 รูปแบบใหม่

ที่	การให้บริการวัคซีนโควิด 19 (รูปแบบเดิม)	การให้บริการวัคซีนโรคโควิด-19 (รูปแบบใหม่)
1.	การจัดอบรมให้กับ กลุ่มประชาชนกลุ่ม 608 โดยเจ้าหน้าที่ที่เท่านั้น ไม่มีการอบรมให้ความรู้กับ อาสาสมัคร สาธารณสุข	ประชุมชี้แจงการดำเนินงานและให้ความรู้เรื่องการดำเนินการณรงค์ฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ให้แก่องค์กรในชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงาน อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนกลุ่ม 608
2.	การให้ความรู้การจัดอบรมซึ่งเป็นสื่อสไลด์เท่านั้น	มีการพัฒนาการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผ่นพับ เป็นสื่อให้ความรู้เพิ่มขึ้น
3.	ไม่มีการติดตามการเข้ารับการฉีดวัคซีนของกลุ่ม ประชาชนกลุ่ม 608	ออกติดตามการดำเนินการณรงค์ฉีดวัคซีนโควิด 19 ประชาชนกลุ่ม 608 ดูแลให้ความรู้ความเข้าใจ ประชาชนกลุ่ม 608
4.	ไม่มีการใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันในการติดตามการดำเนินงาน	จัดสร้างกลุ่มไลน์ติดตามการฉีดวัคซีน โดยมีสมาชิก คือ ประชาชนกลุ่ม 608 ผู้นำชุมชน และอาสาสมัคร สาธารณสุข มีการถ่ายทอดความรู้เรื่องวัคซีนโควิด 19 และส่งผลงานการเข้ารับการฉีดวัคซีนและภาพกิจกรรม
5.	ไม่มีการวิเคราะห์ปัญหาที่ไม่ประสบความสำเร็จของ การไม่เข้ารับการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608	มีการวิเคราะห์หาปัญหาของการไม่ประสบความสำเร็จ ของการเข้ารับการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608 ร่วมกับองค์กรในชุมชน
6.	ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไข้ปัญหา	ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนแก้ไข้ปัญหา ทั้งก่อนและ หลังดำเนินการ
7.	ไม่มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานขององค์กรในชุมชน	มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานขององค์กรในชุมชนและ ทำการคืนข้อมูลให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

3. ประสิทธิภาพของการพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 สำหรับการดูแลให้บริการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608 โดยวัดจากผลการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608 พบว่า การให้บริการ วัคซีนฉีดวัคซีน ก่อนดำเนินการ (30 มิ.ย. 64) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้สูงอายุ บุคคลที่มีโรคประจำตัว

และหญิงตั้งครรภ์ มารับบริการฉีดวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 จำนวน 191 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.97 และหลังดำเนินการ (31 มี.ค. 65) พบว่าผู้มารับบริการฉีดวัคซีนโควิด 19 จำนวน 520 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.42 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการฉีดวัคซีนประชาชนกลุ่ม 608 ก่อนและหลังดำเนินการ

กลุ่มประชาชน	ก่อนดำเนินการ		หลังดำเนินการ	
	30 มิ.ย.2564	30 ก.ย.2564	31 ธ.ค.2564	31 มี.ค.2565
2 : ผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป	421	461	468	468
3 : บุคคลที่มีโรคประจำตัว	109	111	145	147
6 : หญิงตั้งครรภ์	1	1	1	1
รวม	531	573	614	616
ผลงานฉีดวัคซีน	191	426	516	520
ร้อยละ	35.97	74.35	84.04	84.42

อภิปราย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (R&D) พบว่า ผลการฉีดวัคซีนโควิด 19 เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 35.97 เป็นร้อยละ 84.42 จึงขออภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย และจุดเด่นที่พบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผลการวิเคราะห์สถานการณ์และการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ก่อนดำเนินการ พบว่า การทำงานของหน่วยงานสาธารณสุข โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความตั้งใจในการทำงาน แต่ยังขาดการวิเคราะห์สถานการณ์ ขาดการประสานงานกับภาคีเครือข่ายในชุมชน การประชาสัมพันธ์ที่ยังรูปแบบไม่หลากหลาย ภาคประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประโยชน์ของวัคซีน

โควิด 19 ไม่มีการคืนข้อมูลให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อไปปรับปรุงการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิวัฒน์ กุลบุตรและคณะ⁽⁴⁾ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19 และการตัดสินใจรับวัคซีน พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19 อยู่ในระดับสูง แต่มีการรับข่าวสารที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19 เป็นในช่วงแรก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว จึงควรเพิ่มการสื่อสารเรื่องประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีน เพื่อให้ภาคประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการรับวัคซีนโควิด 19 ที่ถูกต้องและรวดเร็ว ทำให้การรับวัคซีนเพิ่มมากยิ่งขึ้น และสามารถป้องกันอาการที่รุนแรงเมื่อติดเชื้อโรคโควิด -19 ได้

2. การพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ใหม่และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่าง ก่อน กับ หลัง การนำการดำเนินการรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการ ผลการดำเนินงานของการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ดีขึ้น เนื่องจากเหตุผล 3 ประการ คือ การมีรูปแบบการดำเนินงานที่ดี การมีกระบวนการนำรูปแบบไปดำเนินการที่ดี และการมีทีมงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของไมลา อัสสระสงคราม⁽⁵⁾ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด 19 กับการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโควิด 19 คือ การสร้างแรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด 19 ต้องเริ่มจากการสร้างการรับรู้ถึงศักยภาพของตนเองร่วมกับการให้คำแนะนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่อง โดยการชักนำจากคนในครอบครัว เพื่อน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และการณรงค์การฉีดวัคซีนโควิด 19 ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19

3. ประสิทธิภาพของการพัฒนาการดำเนินการให้บริการวัคซีนโควิด 19 สำหรับการดูแลให้บริการฉีดวัคซีนของประชาชนกลุ่ม 608 พบว่า การให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 มีการพัฒนาอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มการทำงานโดยมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน การลงพื้นที่ทำงานเชิงรุก และการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริวิทย์ กุลบุตรและคณะ⁽⁴⁾ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19 และการตัดสินใจรับวัคซีน พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19

ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน 1 ใน 3 มีความสนใจที่จะฉีดวัคซีนป้องกันโควิด 19

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

1. จากผลวิจัยที่ พบว่า การให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเพิ่มจำนวนประชาชนกลุ่ม 608 ให้มีการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโควิด 19 ที่มากขึ้น สมควรที่จะมีนโยบายในการให้บริการวัคซีนโควิด 19 แบบมีส่วนร่วม เนื่องจาก เป็นการดำเนินงานที่ง่ายและมีค่าใช้จ่ายน้อย แต่มีประสิทธิภาพ

2. จากผลวิจัย พบว่า การปรับปรุงการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ติดต่อกันทุกเดือน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายการฉีดวัคซีนโควิด 19 ของประชาชนกลุ่ม 608 ที่ร้อยละ 80.00 อันจะทำให้สามารถลดจำนวนผู้ป่วยหนักและผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด 19 ได้

ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยในอนาคต

1. สำหรับหน่วยงานที่มีกิจกรรมการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในประชาชนกลุ่ม 608 ควรนำแนวคิดแนวทาง และ วิธีการ ที่ได้ดำเนินการในการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นบทเรียนตัวอย่างของการพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและการดำเนินงาน

2. สำหรับผู้สนใจเสนอแนะให้ศึกษาแนวคิด หลักการ และ วิธีการ ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงวิธีปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ก่อนนำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทของตน

เอกสารอ้างอิง

1. Ministry of Public Health, Department of Disease Control. coronavirus disease 2019 (COVID-19). [Internet]; 2021 [cited 2021 Jun 30]. Available from :<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/>. (in Thai)
2. Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Report on Covid-19 Vaccine Global Situation Thailand and ASEAN. [Internet]; 2021 [cited 2021 Jul 1]. Available from : https://www.mhesi.go.th/index.php/content_page/item/3927-17641.html (in Thai)
3. Phattana Nikhom II Team, Report on the situation of vaccination on the Lopburi system ready. [Internet]; 2021 [cited 2021 Jun 30]. Available from : https://www.cuppattana.net:4433/report_vacc_covid19/. (in Thai)
4. Kullabut A, Laochan N, Wangkui S, Suwanphan A. Knowledge and Opinions about the COVID-19 Vaccine and Vaccination Decision of Staffs Operating at U-Tapao Rayong-Pattaya International Airport, Rayong Province. Science and Technology Journal of Sisaket Rajabhat University 2022 ;2 (1) :31-42. (in Thai)
5. Issarasongkhram M. The Relation between the factors of motivations to COVID-19 prevention and access to vaccination service among elderly people. The Office of Disease Prevention and Control 10th Journal 2021 ;19 (2) :56-67. (in Thai)